

SUMARI

I. Una herència per delinquir	13
II. La història de cal Bou	17
III. Contactes amb el Fènix	23
IV. La història de l'Hortènsia.....	27
V. L'ambició del bisbe de la Seu d'Urgell.....	35
VI. El Cortal de Les Engleves.....	41
VII. La història de la Crissanta	47
VIII. Una entrevista intimidadora.....	59
IX. La temptació del bisbe de la Seu d'Urgell.....	63
X. La mort del padrí.....	67
XI. El projecte Joves x l'Estudi	71
XII. La història de la Passi	77
XIII. El xantatge del bisbe de la Seu d'Urgell	83
XIV. El director del Museu de Solsona rep pressions...	91
XV. Un assassinat prematur.....	97
XVI. La Mery i el Serp, retrobament.....	103
XVII. El viatge a Nova York	111
Agost 2011	
I. La Iulia accepta l'estupre	121
II. Les senyores arriben a Santa Maria de Bellpuig de les Avellanes	129
III. La història de la Iulia	135
IV. Les senyores comencen la visita	141

V. Troballa a Solsona	149
VI. Les senyores continuen la visita	155
VII. Sarcòfags falsificats	161
VIII. Les senyores continuen la visita	167
IX. L'extorsió del Serp	171
X. Les senyores continuen la visita	181
XI. Confabulacions	185
XII. Les senyores continuen la visita	199
XIII. Arriben dos sarcòfags	203
XIV. Les senyores acaben la visita	211
XV. Tercer assassinat	219

I

UNA HERÈNCIA PER DELINQUIR

A Santa Maria de la Seu fa estona que hi entra molta gent vestida de dol, però no tothom està trist. El cel —on avui haurien d'estar contents per la nova arribada— du posat un vestit de tardor; a més, sembla desconsolat, a punt de plorar. Els familiars més propers senten la pena inevitable per la pèrdua. Tanmateix, Maria Maestre i Pal, devota cristiana i gran benefactora tant del bisbat de la Seu d'Urgell com d'Andorra, ha mort en la pau del Senyor i ha estat ben acollida pel déu al qual ha servit tota la vida. Sempre ha estat generosa i ha fet nombroses donacions tant a la seva església com als que, sense pertànyer-hi, ho han necessitat. Per aquest motiu, els primers bancs estan plens d'autoritats, sense dol, a deixar-s'hi veure —les formes són molt importants—, perquè els enterraments també serveixen per parlar amb qui, normalment, escasseja de temps per poder escoltar a qui ho ha sol·licitat. En circumstàncies lacrimògenes, fins i tot les autoritats se senten impel·lides a simular que s'interessen per qualsevol pelacanyes.

La mà dreta de la senyora Albós —vestida de dol perquè ella la hi obliga tant si l'ha de representar com si no, i més si s'ha d'aparentar tristesa— també hi és present, però a la bancada del darrere.

—Mecagoncony! No m'agraden els enterraments!

La seva missió, avui, és intentar esbrinar què se sap del testament de la riquíssima difunta. La senyora Albós no assisteix mai a actes públics; si en té necessitat, ho fa dissimulant les seves faccions, no vol que ningú la reco-

negui. D'altra banda, de problemes de cor —no pas pels batecs— i de consciència en té a grapats.

El cap de govern d'Andorra, Jaume Bartomeu, lloa la tasca altruista de la finada i en destaca la donació dels terrenys per a la Fundació Jovial, encarregada de construir pisos per a joves amb dificultats econòmiques. La cònsol major, Rosa Ferrer, en destaca la creació de l'Escola Especialitzada Nostra Senyora del Remei, la primera escola bressol d'Andorra.

La família de la Maria —amb importants avantpassats: un cardenal, un síndic general i fins i tot un cavaller del segle XIV— s'ha encarregat sempre de la gestió del patrimoni acumulat, fins que el 2001, encara no fa ni deu anys, la Carme, la seva germana, va crear el segell empresarial Molines Patrimonis.

El bisbe de la Seu, més avariciós del que el seu càrrec li permet, no ha assistit a la cerimònia perquè els fills adoptius de la Maria no l'hi han volgut: estan convençuts que se'ls emporta bona part de l'herència. I ell està ben emmurriat perquè cobeja alguna cosa més que una fortuna. Ja fa uns mesos que la Maria, sota secret de confessió, li va passar una fotocòpia d'una clàusula del seu testament: el bisbat de la Seu, a part dels llegats que deixava als seus dos fills adoptius, es convertia en l'hereu principal de tots els seus béns. Aquelles quatre línies van permetre-li somiar que potser encara seria a temps d'aconseguir els seus deliris. I van desfermar-li l'ambició secreta que tenia des que havia entrat al seminari —per estudiar per a bisbe de Barcelona— i que mantenia aquietada perquè ningú no li endevinés el pecat.

Ara, quan ja quasi hi havia renunciat, el seu déu li ha enviat una oportunitat celestial que interpreta com un deure terrenal. No és capaç d'adonar-se que l'enemic del seu déu, el rei del seu infern particular, li ha inoculat una metzina que se li pot escampar com una metàstasi condemnatòria.

Amb tot, la Maria, si vol rebre l'herència, també li ha imposat dues condicions: d'una banda, queda obligat

a crear una fundació per a l'ajuda de sacerdots jubilats i malalts i, de l'altra, ha de crear una institució per promoure la cultura i la religió catòlica.

«Llàstima d'aquestes exigències. M'hauré de desempallegar del vicari general. El Joan també és marmessor del testament de la pesada de la Maria i la seva exigència moral —amb un credo més escrupolós que el meu— m'obligaria a justificar les meves amorals intencions. I qui és un vicari de comarca per plantar cara a tot un co-príncep? Un cop aconseguits els meus propòsits faré penitència i invocaré el perdó diví. Déu misericordiós sabrà escoltar-me i tindrà pietat de l'ovella esgarriada si torna mansament al ramat.»

LA HISTÒRIA DE CAL BOU

El petit poble de Fontaneda està orientat a migdia, sota el solà de Mossers. Té una església xica, Sant Miquel de Fontaneda, la dels enterraments familiars. Tot i que alguns vilatans també s'hi han casat i hi han batejat les criatures.

És un dels cinc quarts en què està subdividida la sisena de les set parròquies d'Andorra: Sant Julià de Lòria.

Des de Sant Julià, el poble està enfilat al final d'una sinuosa carretera plena de revolts. Els revolts de la tragèdia. Quan la Meritxell era petita només hi havia un camí de carro, però els revolts hi eren igualment, sense senyalitzar i sense proteccions. L'Ajuntament va decidir posar, després de l'accident familiar, unes tanques baixes de defensa en alguns dels revolts més perillosos.

A Sant Julià també hi pertany l'església romànica de Sant Serni de Nagol, sota l'advocació d'aquest sant. El Serni, el pare de la Meritxell, va ser batejat amb aquest nom perquè la seva mare venia d'aquesta parròquia, d'un petit nucli de cases que s'hi aplegaven al voltant.

Els pares del Serni Albós, el padrí i la padrina de cal Bou, s'havien conegut a la Festa Major de Sant Julià, a finals de juliol, quan el padrí de cal Bou, jove, ben plantat, fort i alegre, va ballar la dansa de la Moratxa amb el barret alt i les cintes multicolors. Amb les galtes llustroses, un somriure innocent i uns cabells fent teulada de pissarra a aquest conjunt, va demanar per ballar a una noia bonica que li va semblar neta, polida, endreçada, feïnera i soferta. Al cap de dos diumenges, ja va ser la seva xicoteta. A la primavera es van casar. El padrí de cal

Bou no va ballar mai més la Moratxa, només ho havia fet una vegada perquè ja li havia arribat l'hora de casar-se i necessitava un hereu, el que va néixer al cap d'un any. El part va anar tan malament que el Serni no va poder tenir més germans. La llevadora va arribar tard a aquell racó de món i va trobar-se que el marit estava agenollat als peus del llit de la muller, resant molt enfervorit. I encara sort que va poder salvar la mare. Però va quedar tan delicada que no va poder viure prou com per conèixer l'esdevenidor del seu fill.

Sota Fontaneda, marxen avall les aigües del riu de la Llosa; igual que l'aigua que raja de la font que hi ha entrant al poble i que, probablement, li va donar el nom. Com aquestes aigües, en l'època de la misèria també van marxar els fills de Fontaneda, els de la generació del padrí de cal Bou. I de la mateixa manera que les aigües busquen millor pas per escolar-se, el Serni i alguns xicots de la seva edat se'n van anar a la recerca de millors condicions de vida. Alguns, com ell, però, no van marxar aigües avall sinó frontera enllà, cap amunt, cap a França. Tenien ganes de poder menjar millor i de descansar algun dia de l'any. A les cases de Fontaneda, en temps del padrí, no es podia descansar mai, sempre hi havia feina. Els homes, normalment, no anaven ni a missa perquè les bèsties cada dia han de menjar —ben mirat, potser era una excusa que els anava prou bé.

El padrí de la Meritxell era el més ric del poble perquè tenia més vaques. Amb tot, no passaven de la dotzena. Mai no els va faltar el menjar: el que donava la terra i el bestiar. A més, tenien un carro per anar a Sant Julià i el padrí hi deixava pujar i baixar els veïns quan els convenia. Però els hiverns, amb el torb i la neu, també per als més rics del poble eren extremadament llargs i durs. I tristos.

Les muntanyes i totes les seves inclemències manipulen amb ràbia tempestuosa el caràcter dels vailets que hi creixen. Pesants com lloses, sobre els seus caps les bromes poden escanyar-los l'espontaneïtat i la iniciativa. Ben cert

que de petits hi juguen, segons el vent, a veure si són capaços de córrer més que elles. Però les bromes sempre guanyen. Mai no topen amb cap marge ni precipici i s'esmunyen cel enllà. De grans, quan aquests fills ja es van poder valdre, van haver de ser molt més forts que bromes, muntanyes, neu i torb, per deixar la terra on havien viscut arrelats i fugir a buscar un destí incert, amb l'esperança de trobar unes inclemències més benignes.

El padrí de cal Bou, ara ja menut i una mica encorbat, tenia un físic robust i una salut de muntanya; però les bromes, quan el fill se li va fer major d'edat, ja li havien vençut l'ànim. Tanmateix, el Serni, tan fort com el pare, va lluitar per no deixar-se abatre. Tot i ser sec com uns clemàstecs, unes extremitats més llargues del normal li feien pensar que podria trescar per on volgués i aconseguir el que es proposés. Amb tot, uns peus molt amples el feien patir per encabir-los en espadnyes de mides més corrents.

Tornar a arrelar-se sense les bromes a tocar de les mans aixecades cap al cel, sense saber per on vindrà el vent i per on explotarà la tempesta, no li va ser gens fàcil.

El Serni Albós se'n va anar fins a Nantes on, després de creuar la frontera francesa, va sentir a dir que a l'emblemàtica fàbrica de galetes Lu —amb la seva cúpula i les dues columnes vermelles a la tribuna del balcó— agafaven gent per treballar durant jornades molt llargues. Escardalenc com era, les galetes li van arreglar una mica la fesomia i els ossos se li van embuatar gràcies a la mantega i als sucres. Va aprendre la feina, que no l'ofici, perquè no li agradava. A ell, li agradaven els cotxes i els dies de festa que li tocaven per haver fet més rondes que els bombos d'amassar la pasta, va visitar tots els garatges amb concessionaris que hi havia a la ciutat. A poc a poc va anar canviant les masses de galetes i de farina per greixos molt més embrutidors; les granotes blanques empastifades de mel, xocolata o melmelada —que no s'esqueien gens amb el seu rostre de faccions bequerudes— per les granotes blaves clapades de negre, com mapamundis; les mans

polides, per cicatrius i brutícia sota les ungles. Al primer garatge que el van contractar, va treballar un parell d'hores gratuïtes per dia fins que li van ensenyar a conduir bé i es va treure la llicència. Ell ja havia fet els seus càlculs i el carnet de conduir li va semblar el primer esglaó de la seva futura ascensió. Però n'hi quedaven molts, d'esglaons. El Serni, quan va aconseguir ser el mecànic més bo de l'empresa —perquè es passava les hores adobant cotxes—, va demanar de treballar també al concessionari. I així va aprendre l'ofici de vendre i comprar cotxes. Llavors, va començar a alternar la granota blava dels mapamundis amb uns pantalons, jaqueta, camisa i corbata ben lluents. I, el més important: es va poder comprar unes sabates de pell —tot i que li estrenyien els peus i li recordaven que ell era home de calçat senzill.

Quan ja anava ben vestit es va adonar que s'havia oblidat del pare durant cinc Nadals molt llargs i molt durs amb la minsa companyia de les bèsties. No li havia enviat ni cap carta ni cap felicitació —prou feina hauria tingut a encertar-ne el contingut—, enderiat com estava en aprendre i amassar estalvis. Quan va comptar que els diners guardats ja eren suficients, es va comprar un Citroën dos cavalls de quarta mà, d'aquells que tenien el canvi de marxes a tocar del manillar i que ell mateix es va arreglar. Quan no va quedar ningú al garatge, va carregar el maleter amb totes les eines que li van cabre i va enfilegar cap a Andorra.

I va pujar a muntanya, a Fontaneda, a poc a poc, ensenyant el cotxe, com a bandera del seu èxit, a tothom que s'hi volia fixar.

Amb quatre carantines, unes disculpes i un gotet de vi per celebrar-ho, el Serni va tenir la gosadia de demanar al seu pare els estalvis de tota la vida per muntar un garatge a Sant Julià. I el que el pare volia era comprar més vaques i que el Serni s'ocupés de tot. El fill, molt empipat, quan el pare es va adormir, li va manllevar els diners i va tornar a marxar de casa.

Va trobar un local amb recambro per mal dormir i mal menjar i va obrir les portes. Es va posar a treballar de valent i els cotxes aviat hi van fer cua. El Serni no sols arreglava les avaries mecàniques, també feia amagatalls per al contraban. Quan va tenir estalviat el que havia pres al pare, va pujar a Fontaneda i li va tornar els diners. El va ajudar a comprar les vaques que tanta il·lusió li feien i va fer tractes amb un xicot espavilat del poble; li va canviar l'aixopluc i el menjar per tenir cura del seu bonhomí veí. Davant del pare es va fer passar per un mosso per a les feines més dures. El Serni volia estalviar-se els viatges fins aquell enlairat racó de món i volia aquietar la seva mala consciència, la que li feia rau-rau des que havia fugit a terres franceses.

Amb més ànims que mai i amb totes les seves capacitats concentrades a reeixir més amunt que les muntanyes de Fontaneda, va començar els seus negocis amb el contraban a la fàbrica de tabacs Reig, on sabia que preparaven uns *fardos* molt ben fets. Pesaven entre trenta i cinquanta quilos i tenien la particularitat de portar braçaleres i un cordill que, amb una senzilla estiregassada, deixava caure l'embalum, en cas que els portadors fossin perseguits pels carrabiners. El Serni va organitzar dues colles de xicots forts de Fontaneda que es coneixien bé les muntanyes i que li passaven la mercaderia que ell aconseguia a la fàbrica Reig. El negoci no li sortia barat perquè havia de pagar el silenci i la vista grossa dels carrabiners. A més, de tant en tant, donava mitja dotzena d'ous a cada xicot; eren temps de penúries i no es trobava quasi res. Per cada viatge, a ell li quedaven unes cent pessetes netes i aquesta era la quantitat que podia aconseguir un bon treballador per vint dies de feina. El Serni feia diners ràpids i els invertia en més contraban. També va llogar dos taxistes perquè passessin la frontera amb mercaderies més delicades com ara perfums, teixits de blonda i tul, puntes de seda, mitges i botons de nacre. Tots hi guanyaven força perquè, com a mínim, feien dos viatges a la setmana. El pagament per la part dels taxistes era diferent. Els duaners treien el cap per la finestra tot mirant si portaven alguna

cosa a l'interior i, fent veure que agafaven la paperassa del para-sol del conductor, en treien els diners estipulats per deixar-los passar.

Quan amb els *fardos* no en va tenir prou —la cobdícia sempre està assedegada i com més beu, més set té—, va començar a llogar pagesos amb furgonetes per passar caliquenyos, Rösslis i Montecristos a les rodes i als parafangs. I amb els diners amagats sota les rajoles, quan el 1955 va sortir el nou Citroën DS —aquell que li deien tauró per la seva forma allargassada del davant—, va quedar tan enlluernat per aquell model de cotxe que se'l va comprar i el va pagar bitllo-bitllo. Llavors va decidir que se li havia acabat el treball dur i brut. Va mantenir el garatge perquè li agradava trobar la solució d'avaries que ningú no sabia adobar però, a poc a poc, la gent va anar oblidant que havia començat de mecànic. Ell volia semblar un empresari, tot i que al rostre encara se li notaven les empremtes que hi havia deixat el vent d'alta muntanya. Va aconseguir una representació de la casa Citroën a Andorra, va posar un concessionari molt modern i, llavors, es va comprar roba nova, de mudar.

El Serni era simpàtic, extravertit i bon engalipador. Sabia fer la gara-gara als clients. Tenia bona planta i era fort. La mirada fosca com els núvols de la pluja i enganyosa com les tempestes sobtades quedava dissimulada per la qualitat de l'americana que lluia per vendre cotxes. I, com més il·lusòriament important se sentia, més complements anava afegint a la seva indumentària: una corbata més ampla o de seda, una agulla d'or, un barret pel fred de l'hivern rigorós i uns guants de pell sense la punta dels dits per conduir més segur. Així li semblava que li feien més cas, que per semblar un home de bé n'hi havia prou amb l'aparença.

I amb els negocis engegats i amb els diners entrant a bon ritme, va decidir que ja havia arribat el moment de casar-se. Es va comprar un mocador de seda per al coll —deixant la corbata per als dies feiners— i va pujar fins a la Massana a buscar la noia que feia temps que tenia ullada.

© Maria Dolors Guàrdia Rúbies, 2021
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2021
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: novembre de 2021
ISBN: 978-84-1303-321-1
DL: L 749-2021
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S L
www.bobala.cat

◀ imprès a **lleida** ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.